



*Kroz tminu sumnje i jada
Naprijed kroči hodočasnički skup.*

Sabine Baring-Gould (1867., crkvena pjesma)
Napisao na danskom B.S. Ingemann

Jo

Kad sam prvi put okusila sumnju, pokušala sam je preskočiti. Doslovno. Kako su mene učili, Sotona sije sumnju, a plod sumnje je neposluh. Međutim, moja sumnja nije imala veze ni s Bogom ni s Biblijom. Moja je sumnja bila bliže domu — premda me s vremenom odvela daleko od njega, preko mora i kontinenata, rastežući veze ljubavi i odanosti do točke pucanja, prije nego što sam se mogla ponovno vratiti konačno u miru sama sa sobom. Tada, činila sam sve kako bih izbjegla siktanje te zmije — napasti spoznaje koju nisam htjela prepoznati. U početku, jednostavno se nisam obazirala na ta šaputanja, praveći se da ne vidim tko sam, kao da postoji način da ne vjeruješ vlastitim očima. Znala sam kako završava priča o prvom iskušenju i uopće nisam htjela biti prognana iz vrta.

Tu sam borbu držala u sebi tijekom cijelog drugog razreda srednje škole. Dozvoliti pitanjima da se oglašaju — čak i u vlastitoj glavi — značilo bi dati im moć potvrde o postojanju sumnje i izložiti se opasnosti mogućeg posrnuća.

U naporu poricanja, ostala sam bez riječi — neuobičajena stvar, koja nije prošla neopaženo.

»Tako si tiha u posljednje vrijeme, Jo. Što nije u redu?« zabrinuto me pitala mama za večerom.

Istog trena, tata je ispustio vilicu i pružio ruku kako bi mi opipao čelo. Odmahnuo je glavom kad je vidio da je hladno na dodir, prošao mi žuljevitim palcem niz nos i povukao me za rep, kako je samo on to činio.

»Nema vrućicu«, izjavio je. »Ne govori samo kad ima vrućicu. Obično. Ne pušta nikoga da dođe do riječi. Sad imaš priliku, Chris«, rekao je tata mom bratu, koji je slegnuo ramenima i uputio nam blještav osmijeh. Njegovo ljupko, izražajno lice bilo mu je jedino potrebno za komuniciranje s drugima i mama je uvijek govorila da vrijedi tisuću riječi. Tata je na svojim bio škrt — kompletne su rečenice bile luksuz kojemu se rijetko prepuštao. Međutim, nije bio tako štedljiv na ušima, koja mi je velikodušno posvećivao slušajući sve djevojačke djetinje brbljarije kojima sam ga izlagala dok sam odrastala.

I mama je slušala. Zapravo, još pažljivije, umetala se u moje monologe, potiskujući me u drugi plan na neki način, sudjelujući zabrinuta i tjeskobna, uvijek iščekujući probleme, osjećajući se pozvanom da mi pomogne riješiti ih, moleći se za njih, primajući na sebe moju uvredu. Razgovori s mamom bili su zamorni. Za nju, znam, zbog napora kojim se emotivno posvećivala događajima mog života, mojim uspjesima i padovima. I za mene, također, jer je njezina strepnja bila zarazna, zbog čega sam od nje skrivala stvari kako bih je pošteđjela brige. To mi nikad nije uspijevalo. Do sada.

»Je li zbog škole?« upitala je mama opet, neuvjerena u tatinu sigurnu dijagnozu. »Uvijek se možeš vratiti na Christ Academy, znaš. Nikad mi se nije svidjela ideja da se preseliš u srednju školu Garden Hill.« Jasno je i glasno protestirala u ljeto prije brucoske godine, kad je htjela da ostanem s bratom Chrisom u Christ Academy, umjesto da idem u državnu srednju školu iza ugla, koju je ona sama pohađala.

»Sve je u redu, mama. Škola je u redu.« To je bila istina. A ipak, pitala sam se, je li bila u pravu kad je htjela da ostanem na Christ Academy.

Osjetila sam tatine oči na svom licu i zanemarila poriv da ih izbjegnem — isto kao što sam se čitave te godine borila ne izbjegavati mamine i Chrisove, uspijevajući samo gledati im oči, a ne zagledati se u njih, poput fokusiranja na prozorsko staklo, umjesto gledanja kroza nj.

Tek sam toga ljeta samoj sebi priznala sumnju koja me proganjala. U kampu. Ljetnom kampu Pilgrim's Progress¹, koji je mama utemeljila kad sam imala osam godina.

Pilgrim's Progress Summer Youth Camp² — PPSYC, koji je Chris ukratko prozvaao Psych — bio je mamin posebni projekt. Podlistak, koji smo Chris i ja pomagali označiti i markirati, poslan je crkvama po cijeloj južnoj Kaliforniji — opisala ga je kao »iskustveni ljetni program učenja za kršćansku djecu, s čvrstim korijenima u Našemu Gospodinu i Spasitelju, Isusu Kristu«.

Širenje Riječi Gospodnje provlačilo se kao obiteljsko naslijeđe kroz četiri generacije, za čijim ću stopama, znala sam, jednog dana i ja zasigurno poći. Moj pradjed bio je Velečasni Paul Pelton. Onaj Pelton. Ako imalo poznajete svijet Evandjelja, čuli ste za njega. Sin propovjednika iz Oklahome, rođen nedugo nakon Prvog svjetskog rata, uputio se na put oko svijeta odmah nakon Drugog rata, povukavši suprugu za sobom. Njihova jedina kći, Faith Pelton — moja baka s majčine strane — rodila se u Kini. Kad joj je bilo deset godina, roditelji su doveli baku Faith u posjet Americi. Tada je prvi put stupila na američko tlo.

Stigli su upravo u vrijeme kad se Elvis Presley pojavio u televizijskom programu Eda Sullivana — u jednom od prvih nastupa, prije nego što su izbacili njegove bokove iz slike. Tamo i tada, u šoku zbog onoga što je vidio te noći na snježnom crno-bijelom ekranu — Elvisa kako vodi ljubav s hrpom vrištećih tinejdžerki, ljuljajući se i okrećući na način koji je njemu morao sličiti na divlji nemisionarski seks — moj je pradjed odlučio ostati u Sjedinjenim

¹ Pilgrim's Progress — kršćansku alegoriju napisao John Bunyan i objavio 1678. Smatra se jednim od najznačajnijih djela vjerske engleske literature. Hrv. *Hodočasničko postajanje*, prijevod Robert Mandić, izd. Paralele, Split, 2006

² Summer Youth Camp — ljetni kamp za mlade

Državama. Shvatio je da, dok je on širio Riječ Gospodnju jadnim neprosvjetljenim dušama koje bi inače bile propale, kršćanska se nacija koju je smatrao svojom, zemlja puritanaca od kojih je potekao — i sama bila izgubila.

Dvije godine nakon što je odlučio ostati u Americi, pradjed je objavio knjigu *Vragolucija*. Bila je vrlo uspješna i učinila ga je herojem u konzervativnim, desnim kršćanskim krugovima. Mnogo godina kasnije, slava pradjeda Peltona pomogla je pokrenuti karijeru njegova unuka baš u mediju kojega se tako užasavao kad se vratio u Ameriku. Ujak Ron, mamin brat, odselio je dvjestotinjak kilometara sjevernije od doma u Garden Hillu, predgrađu San Diega, u predgrađe Los Angelesa i kad sam ja bila djevojčica postao najmlađim televizijskim evanđelistom, pokrenuvši TV program. Ujak Ron je govorio da je njegova zadaća od Hollywooda učiniti Holywood.³

I mama je nastavljala tradiciju, na mirniji način. Ona se usredotočila na djecu — mojega brata i mene, naše rođake i svu djecu iz naše zajednice. Ispočetka, kamp PPSYC koji je utemeljila bila je obiteljska stvar. Kao ravnateljica kampa, mama je postajala svačija majka tijekom dva tjedna kad smo boravili u brdima Južne Kalifornije, provjeravajući jesu li su sva djeca uvijek sita, zaključana na sigurnom i opskrbljena bacinom i flasterima. Baka Faith, koja je bila bolničarka i većinu mjeseci u godini provodila u zdravstvenim misijama širom svijeta, ponekad bi nam se pridružila, doletjevši u zadnji čas iz nekog udaljenog mjesta. Pojavio bi se i ujak Ron, jednom je održao i televizijsku emisiju iz kampa. Tata je bio glavni i odgovorni čitave operacije — doslovno. Kao stolar i kućni majstor, on je bio taj koji je unaprijed smišljao i postavljao svu zabavu. Njegov ponos bila je izgradnja složene utrke sa zaprekama pod maminim ravnanjem. A ta utrka sa zaprekama me sredila.

Svakog dana poslije doručka trčali bismo preko guma i ljuljali se iznad Močvara malodušja, širokih blatnjavih lokava, posebno izvedenih tako da nije bilo načina da se ne uvaljamo u mulj ako bismo ispustili Konopac vjere. Trčali smo šumom, hodali uzbrdo

³ Holy — sveti

po stjenovitim brdima, kroz »doline« Poniženja i Sjena. Većina prepreka dobila je ime prema stazama Kršćaninova⁴ puta iz *Hodočasničkog postajanja* Johna Bunyana, simboličkim znamenitostima na vjerskom putovanju koje je mama pažljivo kreirala svakog ljeta kako bi prikazala specifične detalje alegorije spasenja. Ta knjiga bila je jedna od maminih najdražih — razlog, govorila je, zbog čega je kršćanka.

Prije nego što smo uopće naučili čitati, mama je dala Chrisu i meni vlastite primjerke knjige za Božić, ugurane u čarape, objasnivši nam kasnije kako su i sestre March iz *Malih žena* — još jedna od maminih omiljenih knjiga, prepuna skrivenih i otvorenih pozivanja na klasično puritansko djelo Johna Bunyana iz sedamnaestog stoljeća — dobile isti dar od njihove majke u skromnim danima žrtve iz Građanskog rata. Uvijek se šalila kako je jedan od razloga što se udala za tatu bio taj što se prezivao March. Moj brat Christian ime je dobio po hodočasniku iz Bunyanova djela. Meni je ime dala Josephine, po muškarači iz Malih žena. Josephine March, zvanaj Jo, baš kao i moj nadimak.

Voljela sam kamp. Ali ne koliko Chris. On je uvijek prvi završavao svaki zadatak, svaki lov na blago, svaku utrku. Osim jedne godine kad smo imali ludu, zbunjujuću trku, koju je mama nazvala *Utrka: Prepusti mjesto!* Trebalo je stići posljednji.

Trka je počela poslije doručka. Kad je mama rekla: »Priprema, pozor, sad!« nitko se nije pomaknuo. Nitko nije učinio ni koraka. Jedan za drugim, svi smo sjeli. Sjedili smo i sjedili, i u početku se smijuljili. Mislili smo da su prošli sati, premda je to bilo samo nekoliko minuta. Nismo smjeli govoriti. Neki su od nas spustili glave i molili. Onda je tata izvukao roštilj na plin i zapalio ga, iza same crte cilja. Gledali smo ga dok je oprezno otvarao omot hrenovki, uzbuđeno iščekujući, kao da se nismo upravo maločas prejeli za doručkom. Potom, još jedan. Mama je postavila sav pribor. Tata je izvukao hladnjak i ostavio ga otvorenim tako da možemo vidjeti slasna pića unutra. Izvadili su i vrećice sa čipsom i izložili ih na jednome od stolova pored cilja. I salatu od krumpira.

⁴ Kršćanin — u originalu, Christian

Jedan po jedan, mjerkajući se međusobno, klinici su se počeli kretati, koračajući polako, oklijevajući, smijuljeći se, prema liniji cilja.

Samo je moj brat Chris strpljivo sjedio, još uvijek na crti starta, ucrtanoj bijelom kredom na tlu. Pokušala sam neko vrijeme ostati uz njega. Ali, bilo mi je dosadno i bila sam gladna i bilo mi je vruće. Šuljala sam se prema naprijed, zaostajući još uvijek za ostalima.

Pete McGraw je bio na čelu. To nije bilo iznenađenje: Pete još nikada nije uspio pokazati nijednu od vrlina duhovnog hodočasnika koje je mama tražila u pažljivo sročenom zahtjevu, predodređen da ga se pošalje kući već sljedeće godine, da bude trajno izbačen zbog pentranja na drveni sanduk kako bi virio djevojčicama u nužnik. Kad je Pete stigao do cilja, koji se vidio sa startne crte, dugo je oklijevao prije nego što ga je prekoračio. Mama ga je potapšala po ramenu i čestitala mu. Pete se prije bojao. Sad se nasmiyao i sretno kimnuo. Mama mu je dala hrenovku, koka kolu i vrećicu čipsa. Dječak ih je uzeo i promrmljao hvala, bolno svjestan da je izgubio trku prema pravilima koje je postavila mama. Nakon par trenutaka rastvorio je vrećicu, otvorio piće i zagrizao hrenovku.

Mi ostali slinili smo nad tim prizorom. Za tren, svi smo se našli pored njega, tražeći svatko svoju hrenovku, vrećice čipsa i napitak. Mama je stajala postrance gledajući štopericu, koja joj još nije trebala. Jedva sam otvorila usta i zagrizla hrenovku, uživajući u okusu senfa i hrena, kad je mama zviznula zviždaljkom oko vrata. Glasno. Krenula je prema nama s velikom kantom za smeće i sve nam oduzela, trpajući u kantu. Zatim je stala na crtu i pozvala Chrisa, jedinog od nas koji se nije pokolebao od samog početka. Kako se Chris približavao, uzela je iste nagrade kao i za nas. Predala ih je Chrisu, koji ih je oprezno uzeo. Mama ga je povela prema prostrtom stolu za piknik, gdje nitko od nas nije ni pokušao sjesti.

»Polako, Chris. Nema žurbe. Ne za tebe, koji si bio strpljiv«, uvjerala je mama Chrisa. Gledala je na trenutak kako je prionuo jelu, a onda je izvukla svoje istrošeno džepno izdanje Postajanja, otvorila knjigu na označenoj stranici i pročitala: »Strast svjetovnih ljudi i Strpljenje onih koji čekaju drugi svijet. Jer, kao što vidiš, Strast«, mama je rukom pokazala na sve nas, koji smo stigli prvi,

»... žudi sve dobiti odmah... Tako je to sa svjetovnim ljudima; oni moraju sve dobre stvari imati odmah; ne mogu ništa ostaviti za sljedeću godinu, dakle ostaviti za drugi svijet odmjereni im dio dobra. Ali prvo mora ustupiti mjesto posljednjemu...«

Mi, oni koji smo predstavljali Strast — i nedostatak Strpljenja — gledali smo Chrisa kako dovršava hrenovku i uzima još jednu. Tada je mama, koja je odlučila da smo dovoljno patili i dobili lekciju, svima podijelila nove hrenovke i rekla: »Shvatili ste, zar ne? Da je ovaj svijet privremen? Kao i sve nagrade u njemu? Dođu i otiđu prije nego što to shvatite. Prava nagrada, ona koja je vrijedna čekanja — vječni život na nebesima — jedino je što vrijedi.«

Nitko se od nas nije iznenadio što je baš Chris »pobijedio« u utrci. Shvaćao je sebe veoma ozbiljno u kampu, prihvativši identitet hodočasnika po kojemu je dobio ime sa svjesnim zanosom kojemu se nitko od nas nije mogao ni približiti.

Kad smo Chris i ja došli do srednje škole, već smo bili mlađi savjetnici u kampu zajedno s još nekolicinom klinaca koji su odano dolazili od samih početaka. Sada, PPSYC je već bila velika stvar, sa stotinama djece sa svih strana zemlje, a stotine su odbijene, nakon što ga je ujak Ron počeo promicati u svojoj TV emisiji.

U ljeto nakon drugog razreda srednje škole stigli smo večer prije otvaranja. Mama nas je sretno provela Stazom postajanja, ili SP — kako smo sada nazivali stazu sa zaprekama — do kraja, gdje je tata prošlog vikenda izgradio njezinu najnoviju alegorijsku novotariju, Zid Sumnje. U *Hodočasničkom postajanju*, Kršćanin skrene s »puta« i Divovski očaj ga zarobi u Dvorcu Sumnje. Budući da bi gradnja pravog dvorca bio složen zahvat (da ne govorimo kako bi se mlađa djeca bojala kad bi ih unutra zatvorili), mama je umjesto toga pristala na zid — visok tri metra, s konopcima sa svake strane, kojima ćemo se popeti s jedne i spustiti na drugu stranu. Promatrala sam zid s nelagodom, nepovjerljivo, zbog sumnje koja me odnedavno pratila, a koju nisam htjela priznati.

Prvog dana u kampu nisam ga mogla prijeći. Odustala sam nakon nekoliko pokušaja, zaobilazeći ga na kraju staze. Govorila sam si da mi nedostaje snage u gornjem dijelu tijela. Ipak, i druge

su djevojke u kampu imale iste poteškoće. Mučio me neuspjeh te kao i sljedećih večeri, jer nisam uspijevala koliko god sam se trudila. Neke druge, koje su isprva podbacile, uspjele su ga ipak pobijediti. Počela sam gutati hranu, vježbajući u slobodno vrijeme, podižući se na ruke i radeći sklekove, ne bih li razvila mišiće i ojačala. Do zadnjeg dana kampa, još uvijek mi nije pošlo za rukom pobijediti Zid sumnje.

Mama je uvijek prvog jutra u kampu objašnjavala što svaka prepreka znači — lokve, udoline, konopci. O zidu je rekla: »Morate shvatiti da je sumnja otrov za vjerovanje. Treba je nadvladati, preskočiti i pobijediti, kako bi se put vjere upotpunio.«

Poslije ručka iskrala sam se kako bih se uhvatila u koštac sa zidom. U podnožju sam se uhvatila za konopac i pogledala prema gore, razmišljajući o onome što je mama rekla za sumnju. Zatvorila sam oči, kao da želim izbjeći njezine riječi. Okrenula sam se na šuštanje koraka iza sebe, uzlupanoga srca, i vidjela Chrisa koji mi se približio sa savjetom koji nisam tražila.

»Samo kreni, korak po korak, Jo. Možeš ti to. Znam da možeš.«

Opet sam zatvorila oči, stisnula ih još čvršće nego prije, pokušavajući se usredotočiti na taj trenutak, izdići se iznad opsjedajućih sjena pitanja koja sam gurala od sebe. Svejedno sam vidjela sunce, kao svijetao pokrivač neodređene boje kojeg moji kapci nisu mogli blokirati, a mentalne asocijacije na riječi »oči« i »boja« otjerale su me natrag u sjenu i natjerale me da ispustim konop.

»Što nije u redu, Jo?« pitao je Chris, obgrlivši me rukom oko ramena. Odmahnula sam glavom i otresla ramena.

»Ništa. Idem prošetati.«

»Želiš li da pođem s tobom?«

»Ne.«

Promatrao mi je lice, a ja njega nisam mogla pogledati. Podignuo mi je bradu i zataknuo mi za uho pramen kose koji mi se izvukao iz repa. »Učinit ćeš to, Jo. Imaš još jedan dan.«

»Da. Još jedan dan.«

Smiješno je sad kad pomislim kako je revan bio — stvarno je mislio da sam uznemirena zato što se ne mogu popeti preko zida. Ali, mene je mučila alegorija zida i njegov prijenos na stvarni život.

Skrenula sam sa staze i uputila se u pošumljeno područje u blizini. Tu je bilo hladnije, pod lisnatim krovom, a grane su nježno šaptale i pucketale na povjetarcu koji bi ih naglim naletima oživio. U šetnji šumom, razmišljajući o zidu na Stazi, začula sam čudan šum — škljocanje odozgo — i pogledala prema gore, tražeći izvor zvuka. Ugledala sam pticu, malu, sasvim običnu, i gledala je dok je ponavljala škljocanje uz još razne neobične pjevoe. Zvuk je bio sličan auto-alarmu, upleten u pjev. Bila je to ptica rugalica. Sjela sam na tlo — pažljivo, polako, nastojeći je ne preplašiti — i promatrala je neko vrijeme. Pitala sam se kome je koncert namijenjen, tražeći pogledom i drugu pticu. Bila je sama. Možda samo vježba.

Rugalice su me asociirale na Fincheve⁵, s velikim F, kao Atticus i Scout, jer sam upravo na satovima engleskog pročitala klasično djelo Harper Lee. Finchevi s malim f su me doveli do Darwina — raznolike vrste koje je našao u Južnoj Americi i na otocima Galapagos navele su ga na zamisao da su različite vrste potekle od jednog zajedničkog pretka. Sve dok me nisu strefili oni prokleti Punnettovi četverokuti, kad sam veći dio prošle godine raspravljala o Darwinu s nastavnikom biologije, naoružana svim argumentima iz knjige pradjeda Peltona.

Ali, na kraju, nije mi Darwin bio problem. Što god da je gospodin Hicks rekao, nije moglo poljuljati moje vjerovanje u objašnjenje o stvaranju iz Knjige Postanka. Spotaknula sam se o Mendela i njegov grašak — Mendel, opat vrtlar, Božji čovjek koji je vjerovao, kao i ja, u Postanak. Točnije, spotakla sam se dominantne i recesivne gene, fenotipove i genotipove. Slobodne ušne resice. Plava kosa. Hemofilija. I boja očiju. Moje su smeđe. Moji roditelji — oni imaju plave oči. Oboje roditelja.

⁵ Finch — Atticus i Scout, glavni likovi romana *Ubiti pticu rugalicu*, autorice Harper Lee. Riječ finch na engleskome znači i zeba (vrsta ptice) — neprevodiva igra riječi

Tu je bila dvojba koja je pokrenula sumnju. Nikada nisam čula ništa protiv Mendelovog Zakona o nasljeđivanju — ni od mame, niti od svećenika, niti od ičega što sam mogla naći u knjizi pradje-da Peltona. Nitko nije dovodio u pitanje činjenicu da se plave oči nasljeđuju, da dvoje plavookih roditelja ne mogu stvoriti smeđooko dijete. Dakle, morala sam odabrati da ne vjerujem vlastitim očima ili posumnjati u sve ono što sam o sebi znala.

Ptica rugalica, koja je završila vježbu, odletjela je, možda po-tražiti publiku zahvalniju od mene. Ustala sam i pokušala se hoda-jući osloboditi Mendelovih zaključaka.

Iznimke. Uvijek ima iznimaka od pravila. O tome se radi u vjeri. O čudima. Ona nemaju temelj u znanosti. Biblija je bila puna događaja koje su znanstvenici odbacili kao nemoguća zbog toga što su u suprotnosti s pravilima — odvajanje mora, ozdravljenje bolesnih, uskrsnuće, djevičansko rođenje. Osjećala sam ne-lagodu pokušavajući utrpati boju svojih očiju u slavnu kategoriju biblijskih kazivanja i Božjeg djelovanja na zemlji. Ali, drugo mi nije ni preostalo pri šetnji kroz šumu.

To je upalilo, pretpostavljam. Zadnjeg jutra u kampu presko-čila sam zid, potaknuta voljom — uglavnom Chrisovom. Vikao je za mnom cijelim putem do gore poput Richarda Gere-a u *Ofciru i džentlmenu*, dok pomaže unovačenoj djevojci da se popne uz zid i položi časnički ispit.

Činilo se da sam pobijedila, preskočivši zid. Pobijedila sam svoje sumnje, preskočila sam ih uz Chrisovu pomoć. Ostavila sam ih za sobom. To sam sebi rekla.

Samo, dvije godine poslije, upravo kad sam iz doma odlazila na fakultet u Chicago, sumnje su opet izronile, prasnivši iz mojih usta i tražeći od mame istinu dok mi je pomagala pakirati kofere. Znala sam tada da sam imala pravo što sam se bojala. Priča koju mi je ispričala pretvorila je moju majku u stranca i učinila me strancem samoj sebi.

»Zna li tata?« bilo je jedino što mi je palo na pamet da je upitam.

»Jasno da zna. Nisam mu lagala, Jo!«

Ali, lagala si meni, htjela sam reći. I tražiš od mene da i ja lažem.

Bilo je to prije dva tjedna. Sada sam u Chicagu, spremam se za sutrašnju nastavu, pokušavajući ne misliti na ono što je mama rekla, razmišljajući kako ću samo prijeći preko cijele stvari i praviti se da ne znam. Umjesto toga, našla sam se kako preko ulice zurim u strančevu zgradu. Brojevi na staklenim vratima, zlatno urezani, bili su jasni i odgovarali su adresi koju sam toga jutra našla u imeniku pored imena koje nisam htjela potražiti, dok su moji prsti prebirali po onome što moj mozak nije želio.

Gledala sam lijevo, desno, lijevo. Nije bilo auta koji bi me spriječili da prijedem ulicu. Ali nakon par trenutaka oklijevanja na rubu pločnika, zakoraknula sam unatrag s moje strane ulice, pitajući se je li on kod kuće, je li uopće isti čovjek — dječak — iz mamine priče.

Zakopala sam ruke u džepove traperica i ovoga puta se nisam predomislila. Kad je pločnik završio, odšetala sam dvije ulice gore, a onda dvije ulice preko, kružeći oko njegova stana po rešetki dva-po-dva, poput Punnettovih četverokuta⁶, koji su bili razlogom što sam ovdje.

Valjda su moja stopala govorila da je ono što osjećam sada isto kao i ono što sam osjećala na predavanjima gospodina Hicksa, kad sam naletjela na Mendela. Koliko god sam puta pokušala ispuniti zadatak koji je gospodin Hicks podijelio, brišući slova i ponovo ih ubacujući — velika, mala, dominantna i recesivna — nisam se mogla smjestiti u te Punnettove četverokute. Konačno, morala sam riješiti zadatak tako što sam lagala, namještala slova tako da dobiju smisao, pretvarala se da moj otac ima smeđe oči umjesto plavih, praveći si mjesto koje nisam imala. Ali dvije godine laganja samoj sebi nije uspjelo.

⁶ Punnettov četverokut je dijagram koji se koristi za predviđanje rezultata određenog eksperimenta križanja ili uzgoja. Nazvan je po RC Punnettu koji je osmislio pristup, a koriste ga biolozi za utvrđivanje vjerojatnosti kojom će potomak naslijediti određeni genotip. Punnettov četverokut sažima svaku moguću kombinaciju jednog majčinog i jednog očevoeg alela, za svaki gen koji se proučava u križanju

Dovršila sam kruženje oko bloka i našla se opet pred njegovom zgradom. Ovoga puta, nakon što sam pogledala s obje strane, prešla sam ulicu i pronašla ime na zvonu na ulazu.

Mubarak, S.A.

Nalaženje njegova imena u imeniku — imena, koje mi je majka jedva otkrila prije dva tjedna — bila je prevelika slučajnost. Ako je to ista osoba, već sama činjenica što je u Chicagu još je jedna bomba, jedan od onih zaokreta u priči koji je teško progutati. Ali, ja nisam vjerovala u slučajnosti. Ne možeš, ako imaš vjeru.

Ipak, oklijevala sam, ne želeći podignuti prst prema zvonu. Tada sam vidjela neku ženu koja je izlazila iz dizala i gurala kolica. Borila se s vratima, dok ih nisam uhvatila i pridržala ih. Gledala sam kako je usnama oblikovala hvala, okrenula se djetetu u kolicima i nešto mu tepala, a ono je zapljeskalo rukama na ono što je rekla. Gledala sam je kako kreće ulicom prema parku uz koji sam maločas prošla, dok je moja pozornost bila prikovana za vrata koja sam još uvijek pridržavala. U trenutku predaje, ušla sam kroz predvorje u dizalo i uspela se na njegov kat. Hodala sam hodnikom tražeći broj stana, naveden u imeniku. Našla sam ga i zurila u špijunku, poželjevši da se i s ove strane vidi kao i s one. S one strane, dopirala je tiha glazba — visoki ženski glas pjevao je na stranom jeziku. Podigla sam ruku i jako pokucala, a zvuk je utopilo kucanje moga srca.

Prije nego što je otvorio vrata, muzika je utišana. I onda se pojavio. »Da?«

»Uh — ja — bok«, rekla sam, oči su mi zabilježile tamnu, glatku boju njegovih.

»Izvolite?«

Iza njega sam vidjela kutije. Mnogo njih. Pakirao je. Činilo se da nekamo seli.

»Ja — uh — jeste li vi Sadiq Mubarak?«

»Da?«

»Ja — je li — ime vaše majke Deena?« Jedino sam to mogla smisliti, kako bih provjerila je li on pravi, prije nego što prijedem na stvar.

»Da?«

»Ja sam Jo. Josephine March. Ja sam Angelina kći.«

»Angela?« Vidjela sam treptaj nečega na njegovom licu.
Sjećao je se.